

Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г.Шевченка

**Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського**

Кафедра історії України, археології та краєзнавства

(підпис)

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Завідувач кафедри

А.М. Остряко

(прізвище та ініціали)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма 014 Середня освіта (Історія)

2022 – 2023 навчальний рік

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри історії України, археології та краєзнавства

Протокол № 1 від «31» серпня 2022 року

Розробники:

Юда Л.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Дорохіна Т.Ф., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, археології та краєзнавства Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Мова навчання – українська.

Опис навчальної дисципліни

Курс «Методика викладання українознавства» вибіркова навчальна дисципліна підготовки бакалаврів, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка; спеціальності 014 Середня освіта (Історія). «Методика викладання українознавства» є дисципліною за вибором. Опанування даною дисципліною передбачає опанування методикою викладання українознавства у загально-освітньому навчальному закладі. Планом навчальним процесу Інституту передбачено викладання дисципліни на 3 курсі, у 6-му семестрі; кількість кредитів – 3.

Програма навчальної дисципліни складається з змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Українознавство як основа сучасної навчально-виховної роботи в школі

Змістовий модуль 2. Методичні вимоги до підготовки і проведення уроків з українознавства

Змістовий модуль 3. Особливості організації і проведення позакласної виховної роботи з українознавства.

Змістовий модуль 4. Програмне забезпечення шкільного курсу «Українознавство».

Основні форми вивчення дисципліни: лекції; практичні заняття, що включають теоретичні питання та практичні завдання; ділові та дидактичні ігри, тренінги; реферативні читання; навчальні конкурси; МКР. Система дидактичного забезпечення – модульно-рейтингова технологія навчання.

Обсяг дисципліни

	Денна форма
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин	90
лекції	20
практичні / семінарські	20
самостійна робота студента	50
консультації	2
форма контролю: залік	2

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Передумови для вивчення дисципліни: вивчення українознавства та українознавчих дисциплін – історія України, археологія, етнографія, етнологія, географія, культурологія, демографія, політологія, соціологія та ін.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Методика викладання українознавства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Історія). Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуалізація нових підходів до

підготовки педагогічних кадрів для школи, спрямованих на формування у майбутніх викладачів загальної й педагогічної культури, спеціальних знань та вмій, достатніх для виконання професійних обов'язків – викладання українознавства в загальноосвітньому навчальному закладі.

Метою навчальної дисципліни «Методика викладання українознавства» є формування цілісного уявлення про методи, засоби і прийоми викладання українознавства в загальноосвітньому навчальному закладі, організацію навчально-виховного процесу і на цій основі опанування практичними вміннями і навичками організації та проведення українознавчої роботи, розвиток у майбутніх фахівців критичного педагогічного мислення, виховання професійних рис викладача (особистості). Отже, **мета** курсу полягає в тому, щоб познайомити майбутніх учителів із актуальними проблемами українознавства, вироблення в студентів практичних умінь та навичок, необхідних для викладання пропонованого шкільного курсу.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення базового змісту українознавства в середній загальноосвітній школі, опанування певним інструментарієм науки;
- знайомство з кваліфікаційною характеристикою вчителя українознавства;
- опанування основних дидактичних форм і методів навчання;
- вироблення наукового бачення методики викладання українознавства;
- опанування категоріальним апаратом методики викладання українознавства;
- залучення студентів до практичного втілення знань з українознавства в систему сучасної загальноосвітньої школи;
- ознайомлення студентів з основами педагогічної майстерності викладання українознавства;
- набути навиків складання навчальних планів, програм, методичних посібників тощо;
- ознайомити із специфікою організації навчально-дослідної роботи з українознавства;
- виховати особистісні якості майбутнього педагога, відповідальне ставлення до виконання обов'язків викладача;
- формування уявлення студентів про форми позакласної виховної роботи з українознавства;
- вивчення досвіду викладання предмету у школах міста, області, України.

Очікувані результати навчання

Здобувачі освіти повинні сформувані необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми. У процесі навчання студенти оволодівають: теоретичними засадами методики викладання у школі; специфікою методів викладання у структурі процесу навчання у школі; психолого-педагогічними умовами впровадження освітніх технологій викладання у школі; дидактичними основами управління навчально-творчою діяльністю учнів загально-освітнього навчального закладу.

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 01	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати культурні цінності на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, зберігати баланс між професійним та особистим життям
ЗК 04	Здатність виявляти ініціативу, підприємливість, генерувати нові ідеї, визначати та розв'язувати проблеми.
ЗК 05	Здатність ефективно працювати одноосібно, у складі команди і в мультидисциплінарному оточенні.
ЗК 07	Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово, доносити власну думку іноземною мовою усно та письмово.
ЗК 08	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

Крім того, майбутній вчитель українознавства має **знати**: законодавчі акти України про освіту, теоретичні, методичні та методологічні основи дидактики викладання українознавства; теоретичний матеріал курсу «Українознавство»; **вміти**: аналізувати (обирати) навчально-наукову і методичну літературу; критично оцінювати існуючі українознавчі концепції; використовувати сучасні методи пошуку, обробки і використання інформації, інтерпретації і адаптації інформації для адресата; організувати самостійну та індивідуальну роботу учнів; контролювати та об'єктивно оцінювати знання, уміння та навички учнів; організувати та проводити позаурочні заходи українознавчого характеру; розробити навчально-методичний комплекс дисципліни; розробити план роботи куратора академічної групи, план індивідуальної роботи викладача; вирішувати засобами українознавства завдання морального, культурного, естетичного, гуманістичного, громадського виховання учнів.

Основними методами навчання, що відповідають цілям вивчення дисципліни, є: елементи проблемного навчання (проблемний виклад, варіативний виклад, частково-пошуковий метод), що реалізуються на лекційних заняттях; елементи навчально-дослідницької діяльності, реалізація творчого підходу, реалізовані на семінарських заняттях і при самостійній роботі; словесні (лекція, бесіди, дискусії, консультації); наочні (демонстрація); інтерактивні (евристична бесіда, проблемна лекція та ін.).

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Українознавство як основа сучасної навчально-виховної роботи в школі						
Тема 1. Орієнтовний зміст та пріоритетні напрями українознавчої роботи в школі	2	2				
Тема 2. Методи і прийоми викладання українознавства	9	2	2			2+3
Разом за змістовим модулем 1	11	4	2			2+3
Модуль 2. Методичні вимоги до підготовки і проведення уроків з українознавства						
Тема 3. Урок з українознавства, його специфіка й типи	9	2	2			2+3
Тема 4. Формування знань, умінь та навичок учнів у процесі навчання	4	2				2
Тема 5. Нетрадиційні типи уроків з українознавства	14	2	4			2+6
Разом за змістовим модулем 2	27	6	6			6+9
Змістовий модуль 3. Особливості організації і проведення позакласної виховної роботи з українознавства						
Тема 6. Позакласна та позашкільна виховна робота з українознавства	9	2	2			2+3
Тема 7. Організація українознавчої роботи класних керівників	7	-	2			2+3
Тема 8. Українознавча робота шкільної бібліотеки	4	2				2
Тема 9. Колективна творча діяльність і українознавча робота школи	14	2	4			2+6
Разом за змістовим модулем 3	34	8	8			8+12
Змістовий модуль 4. Програмне забезпечення шкільного курсу „Українознавство”						
Тема 10. Програми з українознавства для середньої загальноосвітньої школи	9	2	2			2+3
Тема 11. Планування роботи вчителя українознавства	7	2	2			3
Разом за змістовим модулем 4	16	4	4			2+6
Усього годин	90	20	20			63+27

1. Програма навчальної дисципліни Тематичний план курсу

Змістовий модуль 1.

Українознавство як основа сучасної навчально-виховної роботи в школі

Тема 1. Орієнтовний зміст та пріоритетні напрями українознавчої роботи в школі

Пріоритети та завдання сучасної системи освіти. Народознавчий, людинознавчий, особистісний підходи в українознавчій роботі школи. Засоби

педагогіки українознавства: рідна мова, історія народу, краєзнавство, етнопедагогіка, народні традиції, усна народна творчість, міфологія, народні прикмети, побут, символіка, народні ремесла і художні промисли, народний календар. Пріоритетні напрями українознавчої роботи школи: філософсько-світоглядна підготовка учнів, формування у них наукового та народного світогляду, виховання культури розумової праці; формування загальнолюдської моралі, громадянської і соціальної відповідальності; формування національно-правової свідомості і самосвідомості; розвиток естетичної культури, художніх здібностей і смаків; виховання і розвиток потреби у здоровому способі життя, прагнення стати хорошим сім'янином. Суспільно-гуманістична, ігрова, трудова, пошуково-краєзнавча діяльність учнів – пізнавальна діяльність українознавчого характеру. Принципи та структура українознавчої роботи школи.

Тема 2. Методи і прийоми викладання українознавства

Методи як способи досягнення мети та як сукупність прийомів і операцій практичного й теоретичного засвоєння дійсності. Завдання методів. Класифікація методів навчально-виховної діяльності. Традиційні методи викладання українознавства (словесні методи, наочні методи, практичні методи, проблемно-пошукові методи, методи самостійної роботи, методи стимулювання й мотивації навчальної діяльності учнів, методи контролю й самоконтролю у навчанні). Нетрадиційні методи викладання українознавства. Методи навчання спрямовані на формування особистості.

Кожен метод – це сукупність прийомів. Прийоми розподіляються на підгрупи, котрі: забезпечують реалізацію загальнодидактичних принципів в їх сукупності; відповідають особливостям змісту навчального матеріалу різного рівня відображення дійсності; формують в учнів уміння; організують навчальний процес. Класифікація прийомів навчання.

Змістовий модуль 2.

Класифікація, методичні вимоги підготовки і проведення уроків з українознавства

Тема 3. Урок з українознавства, його специфіка й типи

Урок з українознавства як основна дидактична форма навчання, яка поєднує індивідуальні та фронтальні шляхи навчально-пізнавальної діяльності. Переваги і недоліки уроку. Урок з українознавства як система, яка складається з власне уроку, підготовки до нього вчителя та підготовки учнів.

Класифікація уроків у дидактиці. Уроки класифікують виходячи з дидактичної мети (І.М. Казанцев, І.Т. Огородніков, В.О. Оніщук), основних етапів навчального процесу (С.В. Іванов), мети організації занять, обумовленої загальнопедагогічною метою, характером змісту матеріалу й рівнем навченості школярів (М.І. Махмутов), методів навчання (І.М. Борисов), дидактичних завдань, що розв'язуються на уроці (М.М. Яковлев, А.М. Сохор) та ін. Класифікація уроків за їх місцем у системі навчальних занять з теми чи розділу. Урок засвоєння нових знань, або урок вивчення нового матеріалу. Основна дидактична мета. Урок

засвоєння й застосування нових знань і вмінь. Урок перевірки, корекції знань та вмінь. Урок сумісності дидактичних завдань.

Складання плану-конспекту уроку з українознавства. Підготовка до уроку. Написання плану. Методичні вимоги до оформлення уроку з українознавства. Структура плану-конспекту уроку. Основні етапи уроку. Макет багаторівневого плану уроку.

Планування уроку з українознавства. Формування цільової настанови уроку. Підготовка конспекту основної частини уроку. Сприйняття й осмислення нового матеріалу (методи і прийоми навчання). Бесіда на уроках українознавства. Лекція як одна з форм викладу основного навчального матеріалу. Використання різноманітних методів, прийомів і форм викладення нового матеріалу; первісне застосування набутих знань. Узагальнення й систематизація набутих знань: повторення основних фактів, понять, правил, законів, теорій; інтелектуальні і дидактичні ігри, вікторини, конкурси, творчі завдання, вправи. Домашнє завдання.

Тема 4. Формування знань, умінь та навичок учнів у процесі навчання

Способи формування українознавчих знань та вмінь учнів: мотивація учням необхідності знань з українського народознавства, пробудження інтересу до навчання, випереджаюче навчання, залучення учнів до організації навчально-виховного процесу, ефективне використання наочності, філософське осмислення отриманих знань та визначення внутрішніх зв'язків між об'єктами реального світу. Проблемні ситуації, евристичні питання, пізнавальні завдання на уроках українознавства. Уроки – практичні заняття і формування практичних навичок учнів. Розвиток художніх здібностей учнів та формування естетичних смаків. Роль українознавства у формуванні особистості.

Тема 5. Нетрадиційні типи уроків з українознавства

Специфіка українознавства. Інформаційно-пізнавальна система навчання та її реалізація за допомогою нетрадиційних уроків. Нетрадиційний урок як стимул пізнавальної активності та ініціативи школярів, як розвиток і підвищення якості знань, формування емоційної сфери дитини, розвиток її природних задатків, удосконалення здібностей. Урок, який не вкладається (повністю, або частково) в рамки виробленого й сформульованого дидактикою, урок, на якому учитель не дотримується чітких етапів навчального процесу, методів, традиційних видів роботи. Переваги нестандартного уроку. Нетрадиційний урок – передусім творчість, самобутність, мистецтво педагога, вчителя – майстра, який застосовує власні нетрадиційні форми роботи з дітьми, використовує індивідуальні, часто саморобні дидактичні матеріали, дедалі більше урізноманітнюючи й удосконалюючи їх. Класифікація нетрадиційних уроків: урок-лекція, урок-бесіда, урок-свято, урок-екскурсія, урок-практикум, урок-гра, урок – КВК, урок – подорож, урок – концерт тощо.

Змістовий модуль 3. Особливості організації і проведення позакласної виховної роботи з українознавства

Тема 6. Позакласна та позашкільна виховна робота з українознавства

Форми організації позакласної та позашкільної роботи з українознавства: індивідуальна, групова (колективна), масова. Індивідуальна форма позакласної виховної роботи з українознавства як шлях до написання науково-дослідницької праці, збирання фольклору та експонатів для музею побуту, проведення пошукової краєзнавчої роботи. Групова форма в роботі гуртків, клубів, де учні вивчають народні обряди, звичаї й традиції народного календаря. Масова форма – це проведення родинних свят, масових гулянь (Масляна, Івана Купала, свято вулиці), фольклорно-етнографічних експедицій.

Школи та академії народних мистецтв, фольклорно-етнографічні студії, клуби, гуртки, осередки козацьких організацій “Джура”, “Січ”. Назва, мета, структура, основні напрямки і форми діяльності українознавчого клубу, гуртка, студії. Програма діяльності факультативу з українознавства.

Тема 7. Організація українознавчої роботи класних керівників

Роль класного керівника в організації виховного процесу у первинних колективах. Вимоги до плану виховної роботи класного керівника. Основний принцип планування. Структура плану виховної роботи класного керівника. Використання у практичній діяльності елементів народного виховання дітей у сім'ї, підтримка зв'язку з батьками. Вивчення загальної атмосфери в сім'ї, її ставлення до праці, трудовий уклад, загальну і педагогічну культуру батьків, взаємини батьків і дітей, вплив сім'ї на виховання дитини. Організація консультпунктів з проблем сімейного виховання, конференції батьків з обміну досвідом, семінари-практикуми з відродження національних традицій у сім'ях, родинні свята в школі разом з батьками. Спілкування батьків, вчителів, учнів у дискусійних батьківських клубах “Діалог”, “Спілкування”, ”Збагачення” та ін.

Організація роботи батьківських університетів народної педагогіки.

Тема 8. Українознавча робота шкільної бібліотеки та музейна діяльність як форма вивчення українознавства та краєзнавства

Роль шкільної бібліотеки в організації і проведенні українознавчої роботи. Структура українознавчої роботи шкільної бібліотеки. Форми українознавчої роботи шкільної бібліотеки: поетичні свічки, презентації книжок, турніри-вікторини, літературні світлиці, бібліотечні уроки, тематичні виставки книжок. Організація роботи гуртків і студій при бібліотеці. Формування літературних покажчиків з українознавчих тем.

Використання українознавчого та краєзнавчого матеріалу в позакласній діяльності, а, зокрема, музейній (краєзнавчій). Оптимальні приклади позакласного використання українознавчого матеріалу в позакласній роботі.

Тема 9. Колективна творча діяльність і українознавча робота школи

Педагогіка співробітництва. Методика колективної творчої діяльності. Встановлення товариських відносин між викладачами, студентами, батьками. Творчі об'єднання в школі. Творчий пошук. Колективне планування. Рада справи. Планування роботи ради справи. Підготовка справи. Хід проведення. Підсумки роботи ради справи. Післядія. Українознавчі заходи в школі за методикою колективної творчої діяльності. “День сім'ї в школі”. “День українознавства в школі”. День українознавства у вузі. Козацькі забави. Фестивалі, конкурси, концерти.

Змістовий модуль 4.

Програмне забезпечення шкільного курсу „Українознавство”

Тема 10. Програми з українознавства для середньої загальноосвітньої школи

З історії викладання українознавства в школах України. Досвід 1918 року.

Викладання народознавства. Досвід Бориспільської середньої школи на Київщині. Авторські програми з українознавства та народознавства. Народознавство в системі викладання літератури, біології, хімії, праці, фізичного виховання тощо. Державна національна програма “Освіта” (Україна – ХХІ століття). “Програма середньої загальноосвітньої школи з українського народознавства” за ред. С. Павлюка. Особливості викладання інтегративного курсу “Українознавство” П. П. Кононенка.

Тема 11. Планування роботи вчителя українознавства

Віковий підхід в українознавчій роботі школи. Вимоги до плану роботи вчителя українознавства. Календарно-тематичне планування вчителя українознавства по конкретній темі, на вивчення, якої відводиться певна кількість годин. Календарно-тематичний план на рік. Особливості самостійної і домашньої роботи з українознавства. Творчі завдання. Практична робота на уроках українознавства. Підручники з українознавства.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дидактичні основи викладання українознавства	2
2	Аналіз навчальних програм та підручників з українознавства для середньої загальноосвітньої школи <i>Практичне завдання:</i> Скласти анотацію на підручник з українознавства	2

3	Урок з українознавства. Нетрадиційні типи уроків з українознавства. <i>Практичне завдання:</i> Розробити дидактичну гру з обраної українознавчої теми («Брейн-ринг», «Що, де, коли» тощо).	4
4	Планування роботи з українознавства в школі <i>Практичне завдання:</i> Скласти план виховної роботи школи (класу) на I семестр, акцентуючи увагу на заходах національно-патріотичного напрямку	2
5	КТС «День українознавства у школі» <i>Практичне завдання:</i> Розробити план заходу (за вибором) до Дня українознавства	2
6	Колективна творча українознавча діяльність у школі – тематичні гуртки, клуби, студії, секції тощо. <i>Практичне завдання:</i> Розробити план заходу роботу гуртка, клубу тощо (за вибором) на I семестр.	4
7	Програми з українознавства, вимоги до вчителя щодо методичного забезпечення курсу <i>Практичне завдання:</i> Проаналізуйте та оформіть письмово характеристику навчального плану (клас за вибором) Проаналізуйте та оформіть письмово характеристику навчального плану	4
	Разом	20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні основи українознавства	4
2	Структура українознавчої роботи школи (скласти схему роботи на прикладі конкретного навчального закладу)	4
3	Планування традиційного уроку з українознавства (Розробити конспект традиційного уроку з українознавства, практична демонстрація уроку)	4
4	Планування нетрадиційного уроку з українознавства (Розробити конспект нетрадиційного уроку з українознавства, практична демонстрація уроку)	4
5	Організація українознавчої роботи класних керівників	5
6	Методичні вимоги до організації діяльності українознавчих гуртків, студій, клубів (розробити і представити структуру і план роботи гуртка, студії або клубу)	4
7	Методичні вимоги до організації і проведення шкільної фольклорно-етнографічної експедиції (розробити програму-	4

	запитальник і анкет для проведення етнографічних досліджень під час експедиції)	
8	Українознавчий аспект роботи класного керівника (розробити тематику 9-ти заходів з українознавства для конкретного класу)	4
9	Шкільна бібліотека як методичний центр забезпечення українознавчої роботи школи (розробити структуру українознавчої роботи бібліотеки)	4
10	Методичні вимоги до організації і проведення КТС „День українознавства в школі”, „День сім’ї в школі” (розробити методичні рекомендації, план і провести один із заходів)	4
11	Планування роботи вчителя українознавства (розробити календарно-тематичний план роботи вчителя українознавства на рік)	4
12	Методичні вимоги до організації роботи шкільного музею (куточка, кабінету українознавства) (запропонувати власний макет українознавчого кабінету (світлиці, музею)	5
	Разом	50

Методи навчання

Словесні (лекція, бесіда, розповідь), наочні (відеозаписи, аудіо записи, схеми, структури, таблиці), практичні (метод виконання вправ, трудової дії), ігрові (використання елементів рольових, пізнавальних ігор), методи контролю і самоконтролю (модульна контрольна, поточне опитування, виконання самостійної роботи).

Методи контролю

Поточне опитування, тести, модульна контрольна, перевірка виконання самостійної роботи, залік.

Підсумковий контроль знань студентів

Здійснюється наприкінці вивчення курсу у формі заліку. Здобувач освіти допускається до підсумкового контролю за умови виконання не менш як на задовільну оцінку усіх проміжних форм контролю, передбачених поточним семестровим навчальним планом.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі. Форма проведення заліку – комбінована.

Засоби діагностики успішності та якості навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- залік;
 - наукові повідомлення
- студентські проекти конспекти уроків, методичні розробки, плани роботи;

- усна відповідь;
- самостійна письмова робота;
 - участь у рольових іграх, реконструкціях;
 - інтерактивні заходи за участю здобувачів освіти;
- командні проекти;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- творча робота студентів, участь у творчих проектах;
- персональні досягнення студентів у проведеному українознавчих заходів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Модулі	I	II	III	IV	Разом (балів)
Бали	0 – 20	0 – 30	0 – 30	0–20	0 – 100
Відвідування лекційних занять	0 – 2	0 – 3	0 – 3	0 – 2	0 – 10
Практичні заняття/завдання	0 – 4/3	0 – 12/9	0 – 16/12	0 – 8/6	0 – 40 0 – 30
Індивідуальна робота	0-10	0–13	0–13	0–10	0 – 20
Разом					0 – 100

Критерії оцінювання знань студентів за вимогами ЄКТС:

- а) відповідь на практичному занятті (до 4 балів)**
- б) самостійна робота (до 4-5 балів)**

Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:

4 бали – студент у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні практичних завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання. Відповідь на занятті супроводжується демонстрацією наочності або проведенням власного майстер-класу, мультимедійної презентацією. Практичне завдання виконане повністю відповідно до встановлених вимог.

3 бали – студент у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні практичних завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання. Практичне завдання виконане, але відсутня наочність.

2 бали – студент вільно володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у

вирішенні практичних на достатньому рівні. Практичне завдання виконане частково та має несуттєві помилки.

1 бал – студент загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні практичних завдань на низькому рівні. Практичне завдання виконане поверхово без урахування встановлених вимог.

Самостійна робота з курсу «Методика викладання українознавства» включає ведення конспекту практичного заняття, виконання письмових та творчих завдань, підготовку відеопрезентацій та доповідей для їх супроводу, написання конспектів традиційного і нетрадиційного уроків з українознавства, складання календарно-тематичного плану роботи вчителя українознавства на рік, планування роботи класного керівника, розробка структури і планування роботи українознавчого гуртка, студії або клубу, проведення уроків і виховних заходів на українознавчу тематику.

Самостійна робота оцінюється від до 5 балів.

Ведення конспекту практичного заняття оцінюється за наступними критеріями:

- повнота, охайність і грамотність ведення конспекту;
- наявність теоретичного матеріалу (рукописний варіант) практичного заняття;
- виконання тестів і практичних завдань відповідно до теми практичного заняття.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	F _x	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне та технічне забезпечення

1. Навчальна програма
2. Робоча програма навчальної дисципліни
3. Методичні матеріали до практичних занять
4. Теми питань для самостійного опрацювання.
5. Перелік питань на підсумковий контроль знань (екзамен).
6. Персональний комп'ютер.
7. Мультимедійний проектор.

Рекомендовані джерела інформації Основна література

Програмне забезпечення

1. Державна національна програма “Освіта” (Україна – XXI століття). Київ: “Райдуга”, 1994.
2. Жупанін С.І. Орієнтовна програма з народознавства (V – XI кл.). *Рідна школа*. 1992. № 3-4. С. 32–40.
3. Кононенко П.П., Касян Л.Г., Семенюченко О.В. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів Українознавство 5-12 класи. Київ: Українське агентство інформації та друку «РАДА», 2008. 56 с.
4. Народознавство в укр. нац. Школі. *Укр. мова та література в школі*. 1991. № 7. С. 4–18.
5. Народознавство проситься у школу (для кл. керівників і вчителів-предметників). *Рідна школа*. 1991. № 10. С. 15–16.
6. Програма уроків народознавства для середньої загальноосвітньої школи . *Освіта*. 1992. 28 лютого; 1991. 3 грудня.
7. Програма з народознавства для 5-8 кл. загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання. *Інформ. зб. Міністерства освіти України*. 1993. № 3.
8. Програми для середньої загальноосвітньої школи . *Українське народознавство (1 – 11 кл.)*. Київ: “Перун”, 1998.
9. Скульський Р.П. Народознавство в українській національній школі: (Альтернативні варіанти навчальних програм для середньої школи. Програми з народознавства (1 – 11 кл.)). *Українська мова та література в школі*. 1991. № 7. С. 4–18.
10. Стельмахович М.Г. Програма з українознавства для 9 кл. (34 год.). *Рідна школа*. 1993. № 8. С. 21.

Основна література

1. Дем'янюк Т.Д. Зміст та методика народознавчої роботи в сучасній школі / Т.Д.Дем'янюк. Київ: ІСДО, 1996. 108 с.
2. Етнографія України: Навч. посібник / [за ред. С.А.Макарчука]. Львів: Світ, 1994. 520 с.
3. Касян Л.Г., Семенюченко О.В. Українознавство у навчально-виховному процесі. Основи методики викладання. Науково-методичний посібник. Київ: НДІУ, 2008. 56 с.

4. Касян Л.Г., Семенюченко О.В. Практикум з українознавства. Київ:НДІУ, 2008. 80 с.
5. Касян Л.Г., Семенюченко О.В. Українознавство у навчально-виховному процесі. Основи методики викладання. Науково-методичний посібник. Київ: НДІУ, 2008. 56 с.
6. Касян Л.Г., Семенюченко О.В. Методичні рекомендації щодо викладання курсу «Українознавство» у 5-12 класах загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: НДІУ, 2008.
7. Ковальчук О.В. Українське народознавство. Книга для вчителя / О. В. Ковальчук. Київ: Освіта, 1994. 176 с.
8. Король О.В. Методика викладання українського народознавства в школі: Навчально-методичний посібник / О. В. Ковальчук. Київ: ІЗМН, 1998. 368 с.
9. Лозко Галина. Українське народознавство. Київ: «Зодіак-ЕКО», 1995. 368 с.
10. Мінченко Т.А. Методичні рекомендації щодо викладання українознавства в 2014-2015 н.р. // Режим доступу: <http://oblosvita.com/navigaciya/novyny/16466-metodichn-rekomendacyi-schodo-vikladannya-ukrayinoznavstva-u-2015-2016-navchalnomu-roc.html>
11. Приходченко К.І. Витоки творчості. Розробки уроків та позакласних заходів з розвитку творчих здібностей учнів: Посібник. Дніпропетровськ: Сталкер, 1998. 416 с.
1. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник / [ред. кол. А.П. Пономарьов, Л.Ф. Артюх, Т.В. Косміна та ін.]. Київ: Либідь, 1993. 256 с.
1. Українське народознавство: Навч. посібник / [За ред. С.П. Павлюка, Г.Й. Горинь, Р.Ф. Кирчива]. Львів: Фенікс, 1994. 608 с.
2. Українознавство в змісті та структурі національної освіти. *Українознавство*. 2006. № 3. С. 58–63.
3. Українознавство // Науковий інструментарій українознавця. *Українознавство*. 2006. № 2. С. 87–88.

Допоміжна література:

1. Борисенко В. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Унісерв, 2000. 191 с.
2. Борисенко В. К. Сімейна обрядовість українців ХХ – початку ХХІ століття. Київ, 2016. 256 с.
3. Боряк О.О. Україна: етнокультурна мозаїка. Київ: Либідь, 2006. 328 с.
4. Гай-Нижник П.П. Українознавство: концептуальні та теоретико-методологічні основи розвитку. Київ, 2015. 504 с.
5. Гримич М.В. Звичаєве цивільне право українців ХІХ – початку ХХ століття. Київ: Арістей, 2006. 560 с.
6. Етнокультура в контексті глобалізаційних викликів. Київ: ІМФЕ ім. М.Т.Рильського НАН України, 2014. 226 с.
7. Лозко Г. Українське народознавство. Видання п'яте, доповнене та перероблене. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 304 с.

8. Культура і побут населення України / В.І.Наулко, Л.Ф.артюх, В.Ф.Горленко. Київ: Либідь, 1993. 288 с.
9. Мазуркевич О.П., Дячук В.П. Звичаєві норми етикету в традиційній культурі українців: навчальний посібник. Київ: Вид-во Ліра-К, 2017. 218 с.
10. Стішова Н.С. Українські календарні свята осіннього циклу: монографія. Київ: ІМФЕ, 2017. 240 с.
11. Ткач М. Українська звичаєва культура: монографія / М.М.Ткач. Київ: Вид-во Ліра-К, 2018. 592 с.
12. Українська етнологія: навч. посіб. / за ред. В.Борисенко. Київ, 2007. 400 с.
13. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник / А. П. Пономарьов, Л. Ф. Артюх, Т. В. Косміна. Київ; Либідь, 1993. 256 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.etnolog.org.ua>. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського
2. <http://nte.etnolog.org.ua/>. Народна творчість та етнологія : журн. Ін-ту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського
3. http://journal.nndiuvi.org.ua/?page_id=2&lang=uk Українознавство: науковий часопис